

POKROK PUBLISHING CO.

vydává
POKROK ZÁPADU
a místní vydání
v Crete pro Saline okres, Neb., v Schuyler a Clarkson pro Colfax okres, Neb., ve Wilson, Kans., pro stát Kansas, v Cedar Rapids, Ia., pro stát Iowa, v St. Paul a Minneapolis, Minn., pro stát Minnesota a v Tyndall, S. D., pro státy South a North Dakotu.

Předplatné:
Pro Spojené Státy \$1.50. Pro Kanadu \$2.00. Do Evropy \$2.50 ročně.

Zásilky peněžní dějte se pomocí poštovních poukazek (Money Orders), expresních poukazek (Express Money Orders), bankovních poukazek (Bank Draft), anebo v registrovaném dopise. Oznamujte-li své předstihování, udejte starou i novou adresu.

Doplky z kruhů členstva obohacujeme. Musí být slušné, psané bez amslu několika osobně poškodit a nepolepšný písmenem, ať již má být v redakci utajeno, anebo s dopisem uveřejněno.

Přehleďte některého "žurnalistu" nejjemnějším špendlíkem satyry, a najdete v něm zakukleného tvora z věku kamenného.

Někdy jest k tomu třeba veliké pohromy, aby si lidé uvědomili, že svět jest velikou rodinou, v které všichni členové jsou bratři a sestry.

Chicago jistě cítí oprávněnou hrdost nad tím, že jeho nejdokonalější svítek, plukovník James Hamilton Lewis, zvolen byl právě do senátu Spojených Států.

Ono se ví včas a na příklad se ví, že klepáři jsou vždycky ohybné stvůry, ale když se dostanou k novinám, jsou hotovou neřestí.

Jest to pouze správně, že časopisy uveřejňují jména těch, kdož přispěli nešťastným, ale ještě záhodnější bylo, uveřejnit jména těch, kdož, mohouce, nepřispěli ničím.

Mění se časy, mění, a lidé s nimi. Autor sprostot v osvěceném časopise z minulého týdne, bude nepochybně odměněn za nynějšího režimu v jistém závodě, kdežto za režimu starého byl by za otamtam vypráskán.

Strašnými živelnými pohromami zabuzeno bylo na tisíce lidí, původně v Ohio a Indiany a tornádo v Omaze a jini ožebračení stojí nad troskami často celoživotního přičinění. Pomáhejte všichni, kdož jste šťastnější!

Sl. Sylvia Pankhurstová zvítězila nad celou anglickou vládou, vyhravši slavně svůj "strajk hladu." Zahájila jej po svém zatčení pro sufražetské výtržnosti 18. února a Velká Británie kapitulovala před ní 21. března L. P. 1913.

Nyní konečně vyšlo na jevo, proč v osvěceném časopise omázkového byli proti Českému dni na nebraské průmyslové výstavě — oni už před měsícem a ještě dříve věděli, že dne 23. března Omaha bude zachvátna a spustožena tornádem.

Na onom žurnalistickém sjezdu v Chicagu bude vystaveno to, co psáno bylo o nehdy ve stati duchaplného "Professora Vejzmo-ly" v osvěceném časopise omázkovém a vedle toho postaven onen Anidorek, jenž na nás vyšel, s tím novým obojčkem, který od Její Vrchlosti za dostal.

Najde-li česko-americká žurnalistika někdy svého historika, nepochybně ustrne a zhroutí se, že strašná katastrofy v Omaze a výzvy ku shirkám pro oběti téže, použito bylo v osvěceném časopise omázkovém k cynickým pošklevkům o Českém dni na průmyslové výstavě nebraské.

Veliké závody, i když jsou kontrolovány lidmi, kteří k jich vybudování zcela nic nepřičinili, nebo velmi málo, mohou si ledacos dovolit — mohou si dovolit i zaměstnávatí podouka, kterému se svěří vykonání obavlář špinavé práce a samo sebou, čím větší špinavost spáchá, tím větší štěstí ať odměněn.

Skoro trochu litujeme, že nemůžeme státi se členy toho spolku, jehož čestná členství se nám slibuje v osvěcením časopise — k vůli tomu, že jsme "masculini generis" — neboli i chudé, prosté ženy, jež poctivě se živí, zasluhují úcty a my aspoň pro takovou chudou, prostou, ale dobrodružnou ženu máme více ští, nežli pro mnohou pyšnou, nafoukanou francimoru, v které není nejslabšího záchvěvu lidské sympatie; ale snad v tom spolku byli by přijatelní "mužici", kteří nejsou to ani ono a pro něž věda fyziologická má zvláštní název.

Omaha postižena byla v neděli 23. března děsnou pohromou — na sta lidí bylo pobito a poraněno, v některých případech zabuzeny celé rodiny, jinde opět jediný člen na živu zůstal, na tisíce lidí připraveno o přiatřesí a mnozí z nich na mizinu, při čemž šťastnou náhodou byla česká čtvrť ušetřena, avšak "pro nás Čechy jest katastrofa tato tím bolestnější, poněvadž byla při ní zpusťována jedna z nemnohých našich institucí, náš národní hřbitov —" píše jeden osvěcený časopis, jenž "dosud zaujímá vynikající místo v česko-americké žurnalistice!"

Když tak často slyšíme a čteme kritiku našich veřejných škol, jest to jaksi osvčujícím slýstí o nich také něco dobrého, na příklad prof. Orsona z Ohio, jenž na sjezdu školozorců ve Filadelfii pravil mezi jiným: "Dovedeme-li rozvésti nepoetivě politikáře od veřejných škol, nemluvě ani o náboženských fanaticích, ony budou moei schopně vykonati práci, pro niž jsou obmýšleny a osvěděny se páteři přiatřesí civilizace Spojených Států. Cheete-li věděti pravdu, zdlí veřejná škola jest nejvšitím činitelem v americkém životě, neptejte se aristokratického naduce, jenž nikdy neviděl vnitřek "malé červené školy," aniž předpojatého redaktora, ale zeptejte se milionů úspěšných, početných Americanů, kteří nabylí svého vzdělání v těchto veřejných školách." My s oním panem professorem souhlasíme, že system je výborný, ale jsou to někdy lidé v tom systemu, kteří nejsou zrovna ti nejlepší. A nejhůře demoralisovány jsou školy, když se jich řízení zmocní femeslní, zistní a nepoctiví politikáři.

POLITICKÉ TĚLO.

Nikdy snad obec, veliké město, nejeví takovou podobnost s titanskou bytostí lidskou, jako když postiženo jest nějakou velikou pohromou. Když zraněna jest někte. zá část lidského těla, krevní těliska z ostatních částí jako by na pomoc spěchala a utkají se v její nepřítelem. Někdy zvítězí, jindy ztratí bitvu a tělo lidské hyne.

Jest jako titanská lidská bytost veliké město. V té době, když vyhořelo divadlo Iroquois v Chicagu, hýdli jsme v Omaze, ale meškali jsme tam tehdy na návstěvě a náhodou trefili jsme k onomou divadlu brzy potom, když požár tam vypukl. Tehdy poprvé přišla nám na mysl podobnost mezi politickým tělem, pospolitým celkem, a tělem lidským. Sjížděly se stříkačky, sjížděly se ambulancie, policie, a když dosah katastrofy zjištěn, otráslo, zachvělo se celé politické tělo, jako zraněný obr.

Předminulou neděli zachvátna byla Omaha děsnou větrnou smršť. Razila si městem dráhu skoro osm mil dlouhou a na to té všecko spustoženo. Jako by ohromným mozem, způsobena byla zející rána. Zachvělo, otřásl se politické tělo, ale zároveň ta zdravá část spěla na pomoc části postižené. Uvedena v pohyb mašinerie organizované lidské společnosti — sjížděly se ambulancie, sjížděly se hasiči a policie, spěchá federální vojsko do města, schází se členstvo milice ve zbrojnici a očekává pouze rozkaz, který vydati může jedině guvernér, jak zákon státní nařizuje, aby nastoupiti ushlo službu. Vystřídává unavené strážce, hlídkami obsazen jest celý spustožený distrikt a zároveň již podnikány jsou kroky na úlevu nešťastníkům. Porozná sice, ale jisté s chaosu a smutku vystává pořádek.

Je to v takových těžkých chvílích, kdy katastrofou postiženo je nějaké město neb nějaký kraj, že se ukáže potřeba a nutnost organizace lidské společnosti, skrze obec, okres, stát a národní vládu.

KDY SE POZNAJÍ LIDÉ.

Při takových katastrofách, jakými postižena byla Omaha a částí států Ohia a Indiany, osvěděli lidé často takové hrdinství a sebeobětování, jako středověcí rytíři, kteří ve svém náboženském záněcení vypravovali se na záchranu "svatého grálu." Ba větším jest ono hrdinství hrdinů, o nichž svět nevěděl před tím a nebude věděti potom, větším nežli oněch středověkých rytířů, kteří zároveň dobývali si ostruhy, slávu, a jak věřili, zásluhu u trůnu božského. Je to bratrství, je to lidskost, jež ozvu se v těch hrdinech z malého světa, je to dychtivost pomocí spolublížním.

O takovém hrdinství, které jinak nalezlo by odměnu jedině ve vědomí povinnosti vykonané, uveřejněn byl zajímavý dopis v sobotním omázkovém "World-Herald." Zní:

"Když se mluví o příhodách z nedělního neštěstí a hrdinství některých osob na boulevardu a městech, kde tornádo nezhrozíji zasáhl, rád zmíním bych se o činu, kterého byl jsem svědkem na rohu Emmett a boulevardu pět minut potom, když větrná smršť minula. Muž jeden a hoch s lucernou vrátili několik žen a dětí běžících do svých domovů v zoufalství. Byli zastaveni mužem a chlapečkem s lucernou a ti tázali se jich, kam jdou a jaká jest jejich ulice a číslo. Muž a hoch zjistili situaci v okoli, kde bouře řádila a těm, jichž přibytky byly ušetřeny, řekl: "Jděte, u vás nic se nestalo." — Těm, jichž domovy naši zmíne muž řekl: "Zde jsou moje dveře otevřeny; jděte tam a žena moje postará se o vás." — A pak tento muž a hoch s lucernami spěchali do sbořených obydlí a pracovali jako hrdinové celou noc až do časného jitra, pomáhajíc při vy-nášení mrtvých a zachraňování raněných. A, pane redaktore, zdlí někdo zasluhuje chválu, myslím, že o tomto oteci a hochu měla by býti zmínka ve vašich sloupcích. Poptávkou jsem zjistil, že byli to Willis Strader a nejstarší syn."

Toto jest jeden z těch případů hrdinství lidí z malého světa. — Kdyby se všechny zjistily, byl by to dlouhý seznam, delší, nežli onen francouzské čestné legie od jejího založení. Hrdinkami byla děvčata v telefonní centrále, která až osmácti hodin zůstala na svých místech v oně vysílající, nervy rozrušující práci; hrdinové byli vojáci, kteří konali strážní službu po celou noc a až do polovice druhého dne, aniž by vystřídání byli, policisté, hasiči, občané, kteří v záchranných pracích pomáhali, kteří své přibytky nešťastným ochotně otvírali, to opravdu čestná jest legie.

Než nebylo každému dopřáno, býti na bitevní čáře. Vždyť lidé bydlící v Omaze ve čtvrtích vzdálenějších, neměli ani tušení, jakou pohromou postiženo bylo město. Služba lidskosti nebyla však dokonána pracemi zachrannými — těm, kdož jsou bez domova, musí býti zaopatřeno přiatřesí, ti, kdož jsou hladoví, musí býti nasyceni, otevři se, ruko štědrá, a nes obětí svaji na ten oltář ze všech nejšťastnější, na oltář lidskosti a milosrdnosti! Nová čestná legie se seřaduje a v té někdo neměl by scházeti; kdo může s tisícovkami, kdo nemůže více, třeba jenom s desítkami. V Omaze během pěti dnů sešlo se přes \$100,000, v Chicagu na oběti hrozných povadní v Ohio a Indiany sešlo se přes \$150,000 v jediném dni. Pomáhají metropole, pomáhají města i vesničky, pomáhají bohati i chudí, ať nikdo neschází v tom seznamu oti!

Strašnými pohromami postiženo byla země naše v těchto dnech, ale přece jenom ten starý svět zdá se vám lepší, vidíte-li, že jsou lidé v něm, lidé jevných lidských sympatií, lidé s krví v žilách červenou a vřelou!

SEMENA — 17 druhů osvětlujících osvětlujících semen úplná sázna — ob- dět každé předplatitel za "Pokrok" sek "Veskov 15."

NOVÁ VELMOC.

Před nějakým časem jeden omázkový časopis měl článek o tom, jakým způsobem Anglie a Francie hodlají přispěti na pomoc Finsku, kterážto země utiskována jest Ruskem. Nevyšlou své armády a loďstva proti carové říši, nechopí se zbraní v zájmu utlačovaného národa, ale odeprou prý úvěr, zkrátka peníze, ruské vládě, zdlí se "nepolepší," zdlí nedopřeje Finsku, aby se mohlo vyvíjeti jako národ. Na Rusko se žaluje, že zrušilo finský sněm, zavedlo ruštinu do škol jako jedinou vyučovací řeč, uvěznilo členy vrchního soudu, kteří toto počinání prohlásili za porušování finské ústavy a ještě jiných těžkých křivd se dopustilo na lidu finském. A to všecko prý jest "domáci" otázkou, do níž ostatní velmoci nemají práva zasahovati, ba ani rad nějakých dávati.

Ony konečně v žádné zemi nejsou ty domáci poměry, jak by býti měly a je to celkem správné, že každá z těch vlád měla by napřed zaměstí před svým vlastním prahem a ovšem že žádná z velmocí evropských nezakročila by zbraní ve prospěch Finů, a vůbec žádného jiného utiskovaného národa; ale jisté peněžní velmoci, ve v Anglii a ve Francii mohou odepřiti kterékoli zemi úvěr, když to za dobré uznají. A Rusko potřebuje úvěru jako každá jiná země, a ještě trochu více.

Dále se poukazuje v onom článku, že pohrožením odepřením úvěru bylo zabráněno veliké válce k vůli Marokku a rovněž vše-evropské válce k vůli udátostem na Balkáně. Kdyby takový způsob vědecky použito bylo úvěru, tu nová ta velmoci, nahromaděné peníze, byla by skutečným dobrodíním pro národy, pro celý svět. Jest však otázku, zdlí skutečně vždycky jest peněz tímto způsobem používáno, zdlí nahromaděné peníze nejsou vlastně někdy kletbou.

Proč válka rusko-japonská povstala, jest dnes známo vše. Rusko chtělo ledu prostý přístav na východo-asijském pobřeží, ale zároveň soukromé zájmy, ruské i japonské, chtěly se zmocniti bohatých přírodních zdrojů v Koreji, a tyto zájmy válečnou náladu v obou zemích rozdmýchovaly. Diazova hrůzovláda v Mexiku se tak dlouho udržela, poněvadž cizímu kapitálu doprávala vykořisťovati zemi a také za těmi pozdějšími revolucemi byly peníze, byl to boj vzájemně se potírajících velikých finančních zájmů. Za všemi revolucemi ve Střední a Jižní Americe, byly peníze, byl to cizí kapitál, byl to zápas o nesmírná přírodní bohatství zemí těch.

A pak jest ještě jedna stránka této nové velmoci, nahromaděných peněz. Pouhý úrok světových vlád z jich dluhů jest větší nežli těžba zlata a stříbra na světě, tak že nejenom nedá se zaplatiti původní kapitál, ale ani úrok a následkem toho dluh tento nejenom nemůže býti splacen, nýbrž stále roste. Vidíme tedy, že vlastně celý svět jest ve stavu odvislosti od této nové velmoci, ba skoro ve stavu nevolnictví, z kterého není vykoupení. Jest s této stránky tato nová velmoci dobrodíním, neustane někdy naprosto nutnost, aby se národové z tohoto nevolnictví vyprostili?

ZUSLECHTOVÁNÍ ČLOVĚČENSTVA.

Zdlí eudná Amerika dlouho se vyhýbala jistým ehoulstivým otázkám, nyní se do jich řešení pustila, abyehom tak řekl, sekerou. V některých státech přijaty zákony, dle nichž zavedeno bude do vyšších škol vyučování tak zvané pohlavní hygieny s tím cílem na zřeteli, aby mládež povědomo bylo to, co by měla věděti a co mnohdy ostýchá se říci otec synovi a matka dceři. Ti, kdož o uplatnění těchto zákonů se zasazovali, tvrdí, že nejenom takové vyučování povede k povznesení skutečné mravnosti, ale zároveň hoší i dívky budou se chrániti před poklesky, jež často vedou k osudným, celoživotním následkům.

Toto má býti opatření ochranné, má se jím zabrániti možným zlům, avšak některé státy v tom zaslýchování lidského píemene zaslý mnohem dále. Ony chtějí zameršiti mozdění se usob pro spo-

lečnost lidskou nežádoucích. Jsou zákony v některých státech, dle nichž nenapravitelní zločinci jsou zbavováni mužství a nyní stát Michigan učinil ještě další krok v tomto směru. Byl totiž ve sněmu přijat zákon a guvernér prý jej podepíše, v tom smyslu, aby zbavováni byly mužství osoby duševně zatížené. Tento zákon, se stanoviska čisté lidskosti, jest ovšem brutální nade všecko pomýšlení, ale jinak společnosti lidské jako celku dlužno doznati právo chrániti se proti množení se osob nežádoucích, neboť na ni v koncích dopadne břemeno s jich vydržováním, ona jako celek trpí.

Také navrhovány byly v některých státech zákony v tom smyslu, aby snoubenci musli dříve podstupiti lékařskou prohlídku, než povolení k sňatku bylo jim vydáno, ale pokud víme, v žádné nevyšly dosud v platnost. Toto jsou ovšem věci, o nichž nerado se veřejně mluví i píše, avšak povšimneme-li si té hrozné skutečnosti, že přibývá zločinnosti, povšimneme-li si, jak zvláště šíleností, přibývá — na příklad ve Spojených Státech jest více lidí v bláznivech, nežli ve všech kolejkách a universitách — sebeochrana společnosti lidské stává se nutnou.

ÚPRAVA AMERICKÝCH ŘEK.

Hrozná katastrofa, postihnuvší částí států Ohia a Indiany, kde na sta lidí zahynulo a za mnoho milionů majetku bylo zničeno, měla by konečně povzbuditi národ tento k podniknutí vnitrozemských zvelebení, jež až dosud zrovna hříšně byla zanedbávána. Je to úprava amerických řek, hlavně veletoků Mississippi, Missouri a Ohia. Kdyby se spočila škoda, způsobená povodněmi z nich vzniknuvšími za padesát roků, dělalo by to sta milionů dolarů a počet lidských obětí jest do tisíců. A proti tomu všemu skoro nic nebylo podniknuto, nic, co trvale by odvrátilo neb aspoň omezilo tyto pohromy, jež skoro každoročně se dostávají. Někde sice chránily se okresy a státy zbudováním hrází, kde břehy jsou úzké, avšak úpravu koryt říčních nemůže podniknouti jednotlivý stát, tím méně jednotlivý okres, a jest práce tak nesmírná, že jediné národ se na ni může odvážiti. Je to ovšem závažný projekt, prohloubení koryta říční na vzdálenost tisíců mil, upravití břehy, po případě zavésti přívalem vody tam, kde nejenom škody by nezpůsobily, nýbrž suchopáry zavlažily, avšak Panamský průplav jest také ohromný projekt, tak ohromný, že Francie opustila jej, když byla tam pohřbena sta milionů franků, a Panamský průplav spěje k svému dohotovení a snad již za dva roky ty největší oceánské parníky budou jím projížděti.

Spojené Státy nikdy nebyly tak připraveny k provedení úpravy řek, jako přítomně. Mají nejenom podivuhodné stroje, jimiž vykonáno to, co bylo pokládáno za neskutečitelné, ale mají ještě podivuhodnější organizaci. To, co vykonali američtí inženýři na Panamě, zasloužilo by si v historii čestnějšího místa, nežli veliké, vítězné války. Nejenom že dohotovený průplav Panamský bude jedním z velikých divů světa, nejenom že provedl obtížný úkol, který jim byl uložen, oni nejenom přemohli překážky, které zdlí se nepřemožitelné tím civilním inženýřím, jímž první řízení prací na průplavu svěřeno, ale oni za pomoci zdravotní služby Spojených Států přemohli zimnice, přemohli střevní tyf a ty ostatní nemoci, které na průplavním pásmu řádily a jež decimovaly dělnictvo a inženýry francouzské. Dnes na průplavním pásmu jest tak zdravo jako kdokoli ve Spojených Státech a úmrtnost tak malá jako na příklad v Omaze.

Tato organizace, která vykonala divy na Panamě, mohla by provésti úpravu amerických řek, ta mohla by odvrátiti pohromy, které skoro každoročně stihají ty nejdokonalější oblasti Spojených Států. Byl by to ovšem nesmírný projekt, znamenalo by to vynaložení mnoha set milionů dolarů, ale byly by to peníze daleko využívané, a co do prospěchu, byl by jistě takový, jako bude mít Amerika s Panamským průplavem.

MIMOPÁDNĚ ZASEDÁNÍ KONGRESU.

Přiatř pondělí sejde se kongres Spojených Států v mimopádním zasedání. Svoláno jest za účelem revize cla, avšak podle všeho dojde též na opravu zákonů vztahujících se na oběhovou měnu, neboť znalci "řični shodují se v tom, že nynější system není dosti elastickým, neodpovídá prý požadavkům moderního oběhodu a snadno povstati mohou peněžní paniky, aniž by pro ně stávalo nějakých skutečných, hlubokých příčin. Jisto jest, že plán bývalého senátora Aldricha na utvoření tak zvaného Rezervního sdružení Ameriky, byl poehován v posledních volbách. Ať na to pohlížme jakkoli, takové sdružení bank v různých oblastech v zemi, bylo by soustředěním moei, a to jest proti demokratické "víře."

Zároveň však skutečnost jest, že vlastně nyní peněžní moe jest zrovna tak, ne-li více soustředěna, než bylo by pod plánem Aldrichovým. To se jasně ukázalo při vyšetřování vedeném Pujovým kongresním výborem. Demokratičtí vědceové v kongresu dosud nepředložili přesný, podrobný plán, jak dalo by se vydatně omeziti ono soustředění peněz a úvěru, jak dala by se omeziti moe soustředěného kapitálu, aniž by přítomný bankovní a oběhový system otesen byl v samých základech. Oprava oběhové měny jest jedním ze slibů obsažených v demokratické platformě, a nedostane-li se k tomu kongres v mimopádním zasedání, musí k rozloučení tohoto tvrdého oříšku přikročiti v zímím pravidelném zasedání.

Jaký účinek bude mít revize cla na oběh, na prosperitu země a na osudy demokratické strany a p. Wilsona, ukáže budoucnost. Až dosud prezident, za nichž provedena byla revize cla, obyčejně zle to "odstouli," nejoslednější pan Taft. A to se bude opakovati, pokud eelní tarif, jako otáčka čisté hospodářská, nebude vzat úplně z politiky. Ve směru tom učiněn byl již krok: za posledního administrace, kdy ustanovena byla komise ku shirkání dat o rozdílu výrobních výloh v jiných zemích a ve Spojených Státech a jejíž vyšetřování mělo sloužiti za podklad eelní revize, avšak komise tato zrušena byla kongresem, který odepřel povolití peníze na její službu a jiné výlohy.

C. H. Kubát,
právník a veřejný notář.
V oboru svém zkušený. Spolehlivý zástupce u všech soudů.
03 Barker Block. 15. a Farnam
Tel. Doug. 6867. Omaha, Nebr.

Adolf A. Tenopír,
český právník.
Úřadovna č. 1325, roh 14. a William ulice.
Omaha, Nebr. Tel. Doug. 8397.
Veřejný notář.

F. M. Scoblík,
český právník
a obhájce.
VEREJNA PRAXE.
Security, Block - TYNDALL, S. F.

Julius J. Žitník,
právník
Spolehlivý rádce ve všech právních záležitostech.
715 Brandeis Theater Bldg.
Tel. Douglas 2876.
OMAHA — NEBRASKA.
Zástupce u všech soudů.

JOS. T. VOTAVA,
PRÁVNÍK
Úřadovna: 8. pokoje 500
Bee Building.
Telefon: Douglas 651.
Omaha — Nebraska.